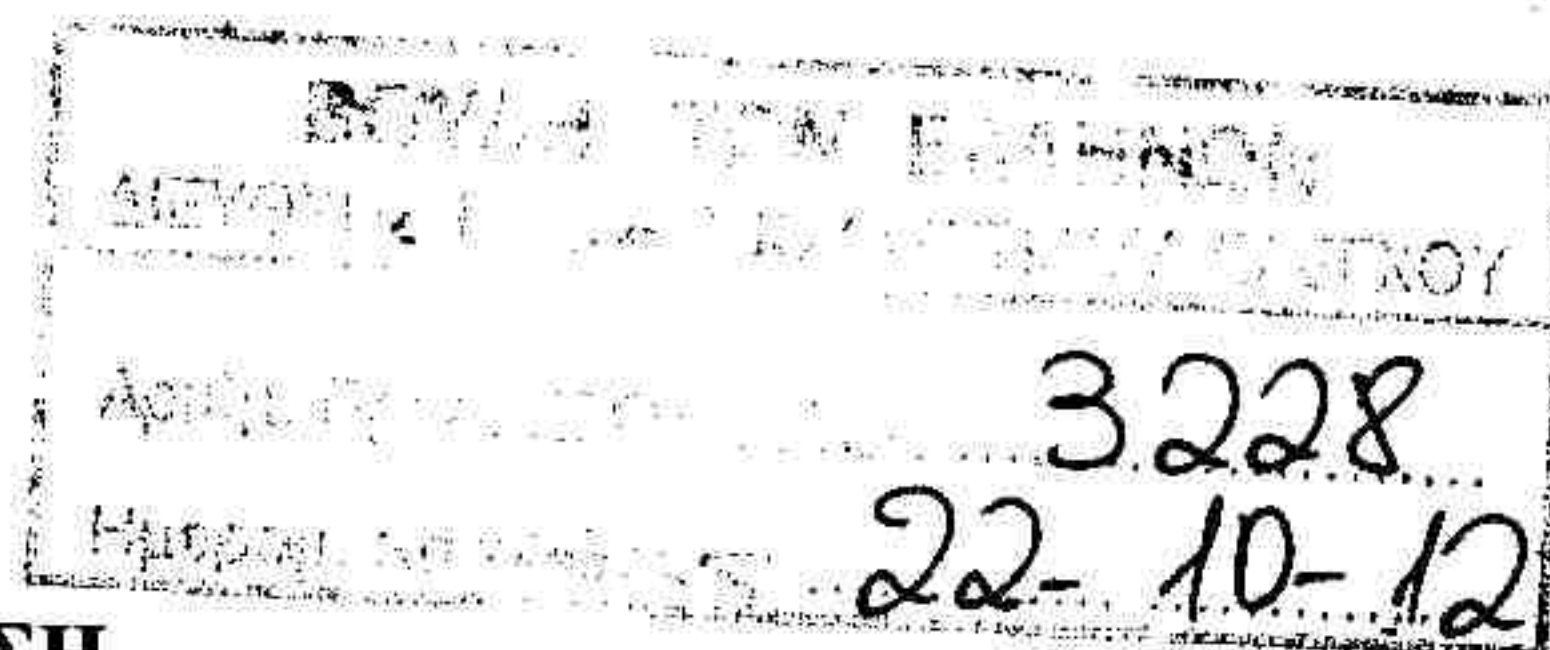

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον κ. Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού

Θέμα: Σχολική διαρροή

Έντονο προβληματισμό προκαλεί το φαινόμενο, που χιλιάδες παιδιά εγκαταλείπουν το σχολείο χωρίς να φέρουν εις πέρας ακόμη και την φοίτησή τους στα δημοτικά σχολεία, και το οποίο φαίνεται να είναι σε έξαρση σύμφωνα με στοιχεία έρευνας, που δημοσιεύθηκαν πρόσφατα τον ελληνικό τύπο αλλά και όπως δείχνουν προηγούμενες μετρήσεις. Τα αποτελέσματα της έρευνας αναφέρουν, ότι 5.000 με 7.000 παιδιά εγκαταλείπουν κάθε χρόνο το σχολείο. Το ποσοστό αυτό έχει καταγραφεί υψηλότερο με την αύξηση της σχολικής διαρροής να αγγίζει τον αριθμό των 30.000 παιδιών το χρόνο σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιοποίησαν τον Ιούνιο ο βοηθός Συνήγορος του Πολίτη του Παιδιού, κ. Γιώργος Μόσχος και ο προϊστάμενος του Ινστιτούτου Υγείας του Παιδιού, κ. Αριστομένης Συγγελάκης.

Το πρόβλημα, και το οποίο αποτελεί μέρος των πολύ μεγάλων αντιφάσεων του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, δεν ανέκυψε πρόσφατα αλλά αφορά και σε παρελθόντα έτη, ωστόσο εξαιτίας της ανεπαρκούς προσέγγισης κι αντιμετώπισής του, κυρίως εκ μέρους του κράτους, έχει λάβει πολύ μεγάλες διαστάσεις. Σύμφωνα με τα στοιχεία της προτελευταίας απογραφής πληθυσμού του 2001, οι πτυχιούχοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΑΕΙ-ΤΕΙ) έφτασαν στον αριθμό των 1.265.168, ενώ περίπου 4 εκατομμύρια κάτοικοι ηλικίας 16 ετών και άνω δεν είχαν ολοκληρώσει το υποχρεωτικό 9χρονο σχολείο (Δημοτικό- Γυμνάσιο). Σύμφωνα με υπολογισμούς του 2010, κατά τη χρονική περίοδο 2005 έως 2007 περίπου 118.000 μαθητές διέκοψαν την φοίτησή τους στα δημοτικά, τα γυμνάσια και τα λύκεια της χώρας, ενώ τα στοιχεία δείχνουν, ότι η μαθητική διαρροή πλήττει σε μεγάλο βαθμό παιδιά ηλικίας 16 με 17 ετών στην πλειοψηφία τους, προκειμένου να μπορέσουν να εργαστούν και να ενισχύσουν οικονομικά τις οικογένειές τους.

Όσον αφορά τη γεωγραφική κατανομή του φαινομένου, οι νομοί Ροδόπης και Ευρυτανίας φέρουν τα πρωτεία στον κατάλογο της σχολικής διαρροής, καθώς το 67,4% και 64,6% αντίστοιχα των μαθητών των νομών αυτών δεν καταφέρνουν να πάρουν είτε απολυτήριο γυμνασίου είτε ακόμη και απολυτήριο δημοτικού. Πρόκειται ωστόσο για ένα φαινόμενο, που παρ' ότι εμφανίζεται κυρίως στην εκπαίδευση, ακουμπά συγχρόνως κι άλλες κοινωνικές πτυχές. Για παράδειγμα, όσον αφορά την ευαίσθητη περιοχή της Θράκης, το πρόβλημα έχει μια κρίσιμη κοινωνιολογική διάσταση. Παιδιά που προέρχονται από τη μουσουλμανική μειονότητα, είναι η κατηγορία που φαίνεται πως εγκαταλείπουν πιο εύκολα το σχολείο, και σύμφωνα με μαρτυρίες διότι απογοητεύονται, καθώς πολλά από αυτά τα παιδιά δε μιλούν καλά ή ακόμη και καθόλου τα ελληνικά. Στον αντίποδα, μεγάλοι νομοί όπως η Αττική, Θεσσαλονίκη, Αχαΐα αλλά και η Χίος εμφανίζουν τα χαμηλότερα ποσοστά μαθητικής διαρροής.

Το φαινόμενο δεν είναι αμιγώς ελληνικό αλλά πλήττει και πολλές από τις πιο ανεπτυγμένες χώρες της Ευρώπης. Ωστόσο η χώρα μας δείχνει να το βιώνει σε μεγάλη ένταση. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Eurostat, που δημοσιεύτηκαν και στον ελληνικό τύπο, η Ελλάδα τοποθετείται στην 8η θέση μεταξύ των 27 χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της εγκατάλειψης του σχολείου. Πρωταθλήτρια στην κατηγορία αυτή έχει αναδειχθεί η Μάλτα, όπου 4 στους 10 μαθητές εγκατέλειψαν το σχολείο το 2010 και ακολουθούν η Πορτογαλία και η Ισπανία με ποσοστά 28,7% και 28,4% αντίστοιχα, ενώ επίσης υψηλά ποσοστά επιδεικνύει και η Ιταλία με 2 στους 10 μαθητές να εγκαταλείπουν τα θρανία.

Η ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου και των τομέων της έρευνας και καινοτομίας αποτελούν βασικές πολιτικές προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό εργαλείο αντιμετώπισης του φαινομένου. Το νέο πακέτο προϋπολογισμού της ΕΕ για τη χρονική περίοδο 2014-2020, το οποίο αποτελεί την περίοδο αυτή αντικείμενο διαπραγμάτευσης μεταξύ κρατών-μελών και θεσμικών οργάνων, παρουσιάζει σημαντικές διαφορές στον καταμερισμό των επί μέρους κονδυλίων ανάμεσα στα διάφορα χαρτοφυλάκια. Σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής εκπαίδευσης, πολιτισμού, πολυγλωσσίας, και νεολαίας και που έχει ήδη υιοθετηθεί από την Επιτροπή, προβλέπονται σημαντικές αυξήσεις για το πρόγραμμα για την εκπαίδευση και για το πρόγραμμα για τον πολιτισμό. Τα δύο αυτά προγράμματα, το "Εράσμους για όλους" και το πρόγραμμα "Δημιουργική Ευρώπη" προγραμματίζεται να αποτελέσουν το πλαίσιο χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη νέα χρηματοδοτική περίοδο.

Στις 6 Σεπτεμβρίου, η ομάδα υψηλού επιπέδου για τον αλφαριθμητισμό παρουσίασε τα αποτελέσματα της έκθεσής της, κρούοντας τον κώδωνα του κινδύνου, όσον αφορά την αντιμετώπιση της κρίσης αλφαριθμητισμού που πλήττει την Ευρώπη.

Επίκεντρο των συζητήσεων στην άτυπη συνάντηση των υπουργών Παιδείας της ΕΕ, η οποία διεξήχθη στη Λευκωσία, στις 4 και 5 Οκτωβρίου, ήταν οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν στην καταπολέμηση του «ταμπού» του αλφαριθμητισμού και τις ενέργειες που πρέπει να αναληφθούν σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, ώστε να εξασφαλιστεί ότι ο «Αλφαριθμητισμός για

ΜΑΡΙΑ ΚΟΛΛΙΑ – ΤΣΑΡΟΥΧΑ
ΣΤ' Αντιπρόεδρος Βουλής των Ελλήνων

όλους» θα γίνει πραγματικότητα. Υπουργοί από τη Γαλλία, την Πολωνία, την Ιρλανδία και τις Κάτω Χώρες αναμενόταν να παρουσιάσουν τις εθνικές τους πολιτικές και στρατηγικές αλφαριθμητισμού, ενώ τα αποτελέσματα της συζήτησης θα τροφοδοτήσουν τα συμπεράσματα του Συμβουλίου για τον αλφαριθμητισμό, που αναμένεται να εγκριθούν από το Συμβούλιο των Υπουργών Παιδείας της ΕΕ τον Νοέμβριο. Είναι λυπηρό, που σε μια τόσο κρίσιμη συνεδρίαση δεν παρέστη ο αρμόδιος Έλληνας υπουργός.

Η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου αποτελεί ένα πολύπλοκο διαχρονικό φαινόμενο, το οποίο μέχρι πρόσφατα αποδιδόταν σε πολλούς και ποικίλους παράγοντες διαφορετικής τάξης και διαφορετικού βαθμού κρισιμότητας ο καθένας και που κατά κύριο λόγο λειτουργούσαν σωρευτικά. Η παρουσία του όμως στις μέρες μας φέρεται να έχει διαφορετικά ποιοτικά χαρακτηριστικά. Η δεινή κρίση στην οποία έχει εγκλωβιστεί η χώρα κυρίως λόγω της γενικευμένης εφαρμογής των προγραμμάτων λιτότητας, η οικονομική ύφεση, η διογκούμενη ανεργία κ.λπ. έχει πλήξει μεγάλα στρώματα της κοινωνίας. Η οικονομική κρίση έχει χτυπήσει τον ευαίσθητο χώρο της εκπαίδευσης, προκαλώντας πολλά προβλήματα με μεγάλα θύματα τα παιδιά. Τρία σχεδόν χρόνια μνημονιακών πολιτικών, το σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει η χώρα παρουσιάζεται διπλό, η σταδιακή κατάρρευση του άξονα της κοινωνικής συνοχής και η συνοδευόμενη πλήρης αποτυχία της πολιτείας να χτίσει ένα δίκτυο κοινωνικής προστασίας για όλους εκείνους, που αντιμετωπίζουν οικονομικό πρόβλημα ως συνέπεια της κρίσης, που έχουν χάσει τη δουλειά τους. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που γονείς αδυνατούν ακόμη να παράσχουν τα απαραίτητα προς το ζην για τα παιδιά τους. Το κοινωνικό κράτος παροχής πρόνοιας έχει καταρρεύσει, ωστόσο η κρίση συνεχίζεται και αναμένεται να επιδεινωθεί με τα νέα δημοσιονομικά μέτρα που ετοιμάζονται.

Το τίμημα της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου μπορεί να αποβεί ιδιαίτερα υψηλό. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΕ, κάθε χρόνο, άνω του 14% των νέων ηλικίας 18 έως 24 ετών στην ΕΕ τελειώνουν την εκπαίδευση και την κατάρτιση τους στο επίπεδο της κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή ακόμη και σε χαμηλότερο επίπεδο, ένα γεγονός που "έχει μεγάλο αντίκτυπο στη ζωή τους, καθώς ένας στους επτά νέους αντιμετωπίζει σοβαρό κίνδυνο ανεργίας ή επισφαλούς απασχόλησης, φτώχειας και ανεπαρκούς υγείας και εξάρτησης από τις παροχές κοινωνικής πρόνοιας για όλη του τη ζωή".

Τα πρώτα στάδια οικοδόμησης του κοινωνικού κράτους οδήγησαν στην υιοθέτηση της δημόσιας μέσης εκπαίδευσης. Η οξεία οικονομική κρίση δημιουργεί μία ακραία ανισότητα, το διευρυνόμενο χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών. Υπό τις παρούσες συνθήκες, ο άμεσος στόχος πρέπει να είναι επίσης η ενίσχυση της προσχολικής εκπαίδευσης αλλά και της επανακατάρτισης των ανέργων. Οι κρατικές και κοινοτικές δαπάνες πρέπει να στραφούν στους οικονομικά αδύναμους και στους νέους.

Τα αποτελέσματα της τελευταίας απογραφής όταν αυτά ανακοινωθούν στο σύνολό τους και με τις επί μέρους λεπτομέρειες ανά τομέα έρευνας, θα αποβούν ιδιαίτερα χρήσιμα, πέραν του προφανούς δημογραφικού ενδιαφέροντος, και για πολλούς άλλους λόγους. Η απογραφή διεξήχθη σε μια κρίσιμη χρονική περίοδο εμβάθυνσης της οικονομικής κρίσης της χώρας. Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην επιδείνωση σημαντικών κοινωνικών και εκπαιδευτικών δεικτών θα καταγραφούν στα στατιστικά δεδομένα. Βάσει της νομοθεσίας, τα αναλυτικά στοιχεία θα πρέπει να έχουν δημοσιοποιηθεί έως τις 31 Μαρτίου 2014, ενώ στις 22 Ιουλίου 2011 ανακοινώθηκαν τα πρώτα γενικά στοιχεία.

Ερωτάται ο κ. Υπουργός:

Ο Γενικός Γραμματέας, κ. Α. Κυριαζής, ο οποίος και εκπροσώπησε τη χώρα στην πρόσφατη συνάντηση των υπουργών Παιδείας στη Λευκωσία, τόνισε στο πλαίσιο της εκδήλωσης την επείγουσα ανάγκη βελτίωσης στο μέγιστο δυνατό βαθμό του γραμματισμού, των βασικών ικανοτήτων γραφής, ανάγνωσης και αριθμητικής, των ενηλίκων και της παροχής ίσων ευκαιριών στα συστήματα εκπαίδευσης καθώς και αποδοτικών επενδύσεων στην εκπαίδευση ενηλίκων, εξαιτίας της οικονομικής ύφεσης και του δημογραφικού προβλήματος.

Η επιδείνωση των οικονομικών και κοινωνικών δεικτών λόγω της κρίσης και της ύφεσης και δεδομένων των περιορισμένων οικονομικών πόρων του Υπουργείου, επιβάλλουν την περαιτέρω ενεργοποίηση πόρων με στόχο την αντιμετώπιση του φαινομένου. Τι μέτρα προτίθεται να λάβει το αρμόδιο Υπουργείο για την αντιμετώπιση του φαινομένου της εγκατάλειψης του σχολείου;

Αθήνα, 22 Οκτωβρίου 2012

Η Ερωτώσα Βουλευτής

Μαρία Κόλλια Τσαρουχά
ΣΤ' Αντιπρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων
Βουλευτής Ν. Σερρών